

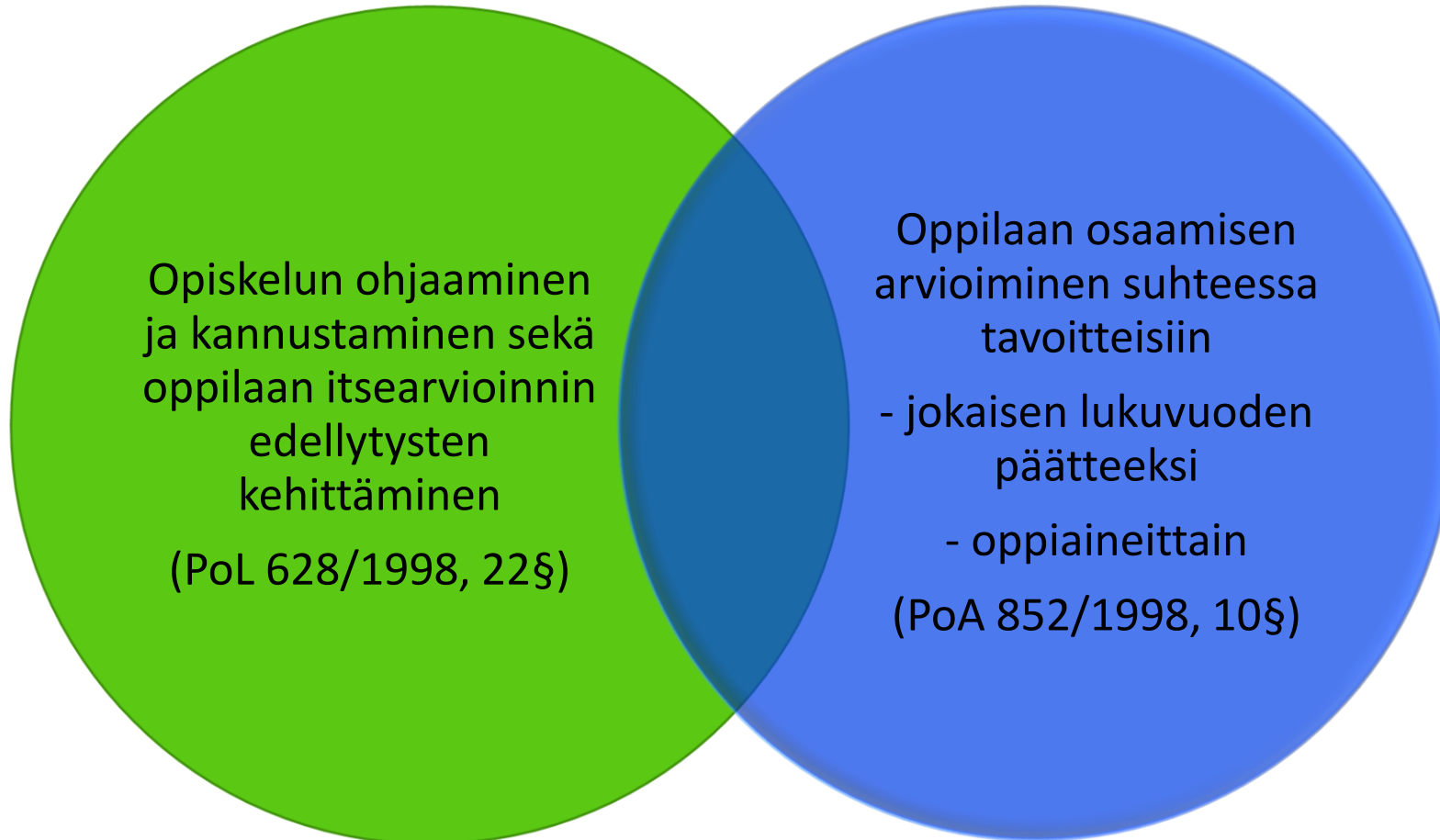
OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Arvioinnin linjaukset perusopetuksessa

Erja Vitikka
12.3.2018

Arvioinnin kaksi tehtävää

Arvioinnin tehtävät

- Perusopetuslaki (628/1998) ja -asetus (852/1998) asettavat arvioinnille **kaksi toisiaan täydentävää tehtävää**: oppilaan opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä oppilaan osaamisen arvioiminen suhteessa tavoitteisiin.
- Kun arvioinnin tarkoituksena on opiskelun ja oppimisen ohjaaminen ja edistäminen, on arvioinnin perustuttava vuorovaikutukseen ja yksilölliseen palautteen antamiseen.
- Osaamisen arvioinnin tarkoituksena on kuvata oppilaan osaamisen tasoa. Päätösarviointiin liittyy myös vahva kansallisen yhdenvertaisuuden ja vertailukelpoisuuden vaatimus.

Oppimista tukeva arviointikulttuuri

Kouluissa kehitetään oppimista edistävää arviointikulttuuria

- Tehtävänä oppilaiden tukeminen oman oppimisprosessinsa ymmärtämisessä ja edistämisessä
- Palaute on opettajan pedagoginen työväline oppilaan oppimisen ohjaamiseen
- Huoltajien kanssa keskustellaan koulutyön tavoitteista ja arviointikäytännöistä
- Oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä annetaan riittävän usein tietoa oppilaalle ja huoltajille
- Arviointi on opettajan itsearvioinnin väline

Oppimista tukeva arviointikulttuuri

- Kouluyhteisön arviointikulttuuri muodostuu arviointiin liittyvistä **käytännöistä, periaatteista ja menetelmistä**
- Sisältää yhteisesti jaettuja mutta myös jakamattomia näkökulmia
- Arviointikulttuurin kehittäminen lähtee arviointia koskevien **periaatteiden ja menetelmien yhteisestä hahmottamisesta** ja avaamisesta
- Kouluyhteisön **arviointikulttuurin tulisi olla riittävän yhtenäinen**, esim. arvioinnin periaatteet eivät saisi vaihdella opettajakohtaisesti liian paljon
- Keskeistä koulun arviointikulttuurissa on esim. **päättöarvosanojen muodostaminen yhtenäisin perustein**

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnissa
käytetään
monipuolisia
menetelmiä

- Arviointikäytännöt tulee suunnitella ja toteuttaa oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti
- Tärkeää ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä
- Huolehditään siitä, että jokainen oppilas ymmärtää tavoitteet ja tehtäväksi annon ja saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen
- Lievätkin oppimisvaikeudet ja oppilaiden mahdollisesti puutteellinen opetuskielen/suomen kielen/ruotsin kielen taito tulee ottaa huomioon arviointi- ja näyttötilanteita suunniteltaessa

Keskusteluteemat arvioinnista I

Millä tavoin koulussanne on lähdetty monipuolistamaan arviointikäytänteitä?

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arviointi perustuu
tavoitteisiin ja
kriteereihin

- Oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnin tulee perustua opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin
- Lukuvuosiarvioinnissa käytetään perusteissa määriteltyjä arviointikriteereitä 6. luokan päättyessä ja päättöarvioinnissa
- Oppilaita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa
- Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

- Arvioinnin tulee aina perustua opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin
- Kaikille arvioinnin osa-alueille (oppiminen, työskentely ja käyttäytyminen) on määriteltävä niin selkeät ja yksiselitteiset tavoitteet, että arviointi voidaan niiden perusteella tehdä.
- Oppilas voi asettaa itselleen omia osa-tavoitteita oppimisprosessin aikana
- Lukuvuosiarviointi perustuu yhteisiin tavoitteisiin

Oppiaineet lähtökohtana

- Lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaan opetus ja arviointi perustuvat oppiaineisiin ja niiden tavoitteisiin.
- Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan osana oppiaineita.
- Monialaisia oppimiskokonaisuuksia ei arvioida erikseen, vaan osana oppiaineita.
- Perusopetusasetuksen ja opetussuunnitelman perusteiden mukaan kunkin lukuvuoden päätteeksi oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus, johon merkitään oppiaineittain arvio siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet.

Itsearviointin edellytysten kehittäminen

Oppilaiden
itsearviointitaitoja
kehitetään

- Oppilaiden itsearviointitaitoja kehitetään antamalla tilaa oppimisen ja opintojen edistymisen pohdintaan
- Oppilaita ohjataan yksilöinä ja ryhmänä havainnoimaan oppimistaan ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- Alemmilla vuosiluokilla autetaan oppilaita tunnistamaan onnistumisiaan ja tulemaan tietoisiksi asetetuista tavoitteista
- Ylemmillä luokilla oman oppimisen ja opintojen edistymisen tarkastelu voi olla analyttisempää
- Opettajan tehtävänä on luoda tilanteita, jossa yhdessä pohtien saadaan ja annetaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta

Arvioinnin kohteet

- Arviointi kohdistuu oppilaan **oppimiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen**.
- Luotettava arviointi edellyttää näiden osa-alueiden **monipuolista havainnointia ja dokumentointia**.
- Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada **tieto arviointiperusteista** ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin (perusopetusasetus 810/1998)

Oppiminen arvioinnin kohteena

- Sisältää **opinnoissa edistymisen** ja **osaamisen tason** arviointia sekä palautteen antamista niistä
- **Edistymistä seurataan** suhteessa aiempaan osaamiseen ja asetettuihin tavoitteisiin
- **Osaamista arvioidaan** suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja perustuen oppilaan suoritukseen
- **Osaaminen arvioidaan suhteessa tavoitteisiin ja kansallisesti määriteltyihin kriteereihin** 6. luokan päättyessä ja päättöarvioinnissa

Työskentely arvioinnin kohteena

- Osa **oppiaineissa tehtävää** arviointia ja arvosanan muodostamista
- Perustuu eri oppiaineissa asetettuihin **työskentelyn tavoitteisiin**
- Monipuolinen palaute kaikissa opiskelutilanteissa ohjaa oppilaita tarkastelemaan ja kehittämään työskentelyä
- Työskentelystä **ei anneta erillistä arviota todistuksiin**, sisältyy oppiaineen arvosanaan tai sanalliseen arvioon

Käyttäytyminen arvioinnin kohteena

- Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa **käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin**
- Erityisen tärkeää **varmistaa, ettei arviointi kohdistu** oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin
- Käyttäytyminen **ei vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan** tai sanalliseen arvioon
- Käyttäytymisen **sanallinen arvio annetaan todistuksen liitteellä**
- Käyttäytymisen arviota ei merkitä päättötodistukseen eikä erotodistukseen

Opintojen aikainen arviointi

Arviointi lukuvuoden aikana

- Keskeisenä tehtävänä on **ohjata opiskelua** ja edistää oppimista
- Oppilaita ohjataan **palautteen avulla** ymmärtämään tavoitteet, hahmottamaan oma edistyminen sekä parantamaan suoriutumistaan
- Voi sisältää **arviointikeskusteluita ja tiedottamista** huoltajille
- Lukuvuoden aikana tärkeä asema on myös oppilaiden **itsearvioinnilla ja vertaisarvioinnilla**

Opintojen aikainen arviointi

Arviointi
lukuvuoden
päätyessä

- Summatiivinen kokonaisarvio
- **Lukuvuositoldistus**, joka sisältää arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna **saavuttanut tavoitteet** opinto-ohjelmaansa kuuluvissa **oppiaineissa**
- Vuosiluokilla **1-7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia** tai näiden yhdistelmää opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti
- Vuosiluokkien **8-9 todistuksissa käytetään numeroarviointia**
- **6. vuosiluokan lukuvuositoldistuksissa** annettavaa arviointia varten oppiaineisiin on määritelty **kansalliset arviointikriteerit** arvosanalle 8 (tai sanalliselle arviolle hyvä)
- **Päätösarvioinnin kriteerit** määrittelevät **päättötodistuksen** osalta numeroarvosanaan 8 vaadittavan tieto- ja taitotason kussakin oppiaineessa

Opettaja arvioi

- Oppilaan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden osalta oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä (perusopetusasetus 852/1998).
- Arviointia ei voi ulkoistaa hallinto-ohjelmalle tai sähköiselle sovellukselle.
- On tärkeää, että arviointiin sisältyy vuorovaikutusta ja itsearviointitaitojen harjoittelua lukuvuoden aikana.
- Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi ei voi perustua oppilaan itsearviointiin tai arviointikeskusteluihin.

Oppimisen arviointi nivelkohdissa

Arviointi 2. vuosiluokan päättyessä

- Oppilaalle annetaan **lukuvuositodistuksen lisäksi** myös muuta **ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla**
- Tavoitteena on tuoda esiin **oppilaan vahvuuksia oppijana** ja vahvistaa itsetuntoa ja oppimismotivaatiota
- Kuhunkin oppiaineeseen määritelty **oppiainekohtaisia valmiuksia kuvaavat arvioinnin kohteet**
- Toisen vuosiluokan päätteeksi **ei ole määritelty arvioinnin kriteereitä** todistusarvosanojen antamisen perustaksi sillä niiden merkitys on tässä vaiheessa vähäinen
- Lukuvuositodistuksessa ilmaistaan, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet **oppiaineissa**

Arviointi 6. vuosiluokan päättyessä

- Oppilaalle annetaan **lukuvuositodistuksen lisäksi** myös muuta **ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla**
- Kuudennen vuosiluokan lopussa palautteessa kiinnitetään huomiota erityisesti **oppimisen taitojen ja työskentelytaitojen edistymiseen**
- Paikallisen arviointityön tueksi **valtakunnalliset arvioinnin kriteerit** oppiaineittain hyvää osaamista kuvaavalle sanalliselle arviolle tai arvosanalle 8
- **Opettajan tulee käyttää kriteerejä** antaessaan oppilaalle sanallisen arvion tai numeroarvosana **kuudennen vuosiluokan** lukuvuositodistukseen.

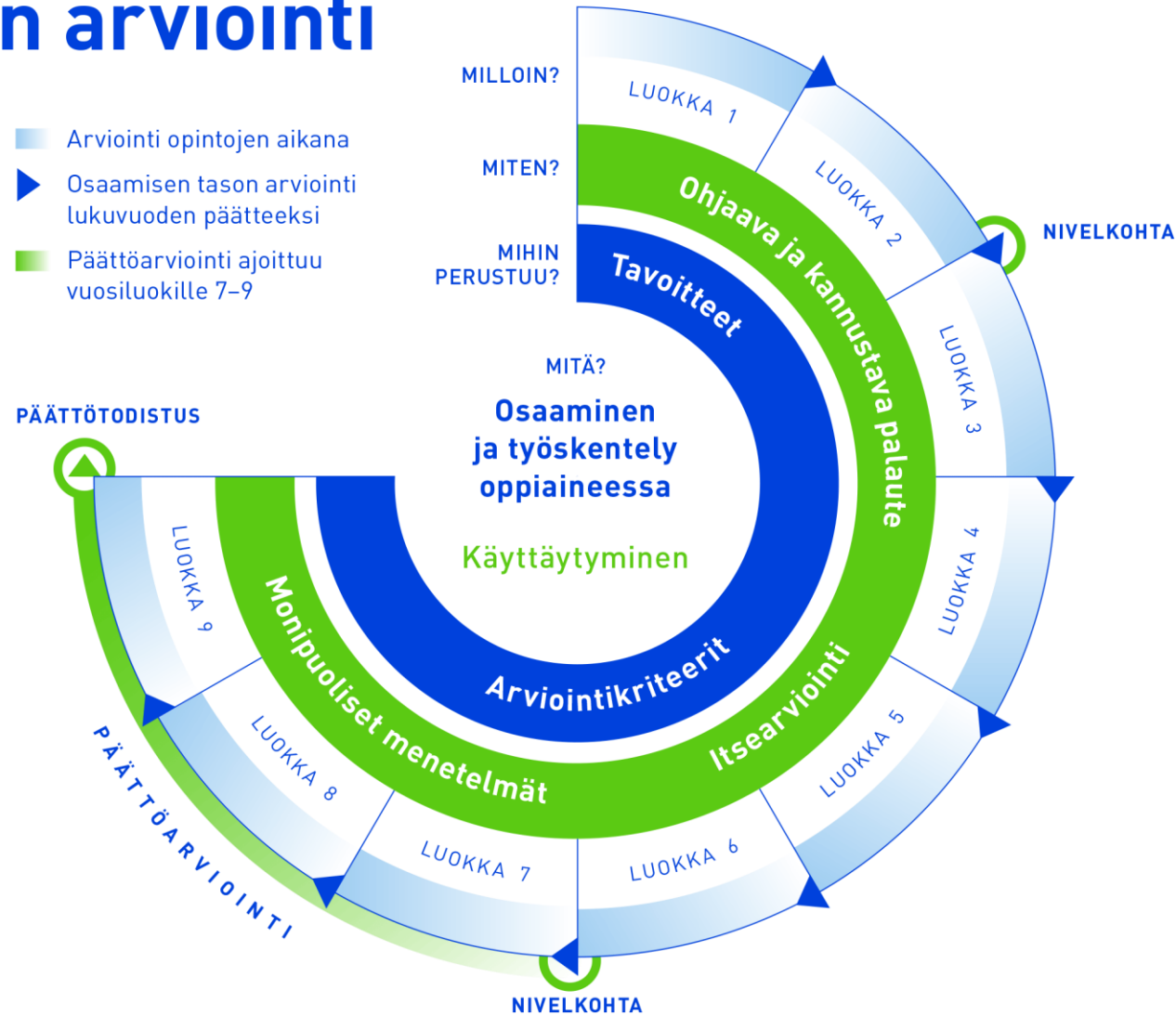
Päätöarviointi

- Päätöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä **saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet**
- **Ajoittuu** oppiaineesta ja paikallisesta opetussuunnitelmasta riippuen **vuosiluokille 7, 8 tai 9**
- Taide- ja taitoaineissa päätöarvioinnin ajankohta voi vaihdella myös oppilaskohtaisesti valinnoista riippuen
- **Päätöarvosanaa ei muodosteta** suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuositodistusten **arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella**
- Päätöarvioinnin yhtenäisyyden ja päätöarvosanojen vertailukelpoisuuden vahvistamiseksi jokaiseen oppiaineeseen on määritelty **päätöarvosanan muodostumista ohjaavat periaatteet sekä päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8.**

Oppimisen arviointi

- Arviointi opintojen aikana
- ▶ Osaamisen tason arviointi lukuvuoden päätteeksi
- Päätösarviointi ajoittuu vuosiluokille 7–9

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten arviointi

- Muutosmääräys 27.4.2017
- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (6 + 5 vvt) ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös **arvioidaan osana tätä opetusta.**
- **Ovat eri asia kuin valinnaiset aineet (9 vvt)** ja ohjeistus myös opetussuunnitelman perusteissa erilainen
- **Taide- ja taitoaineiden valinnaisista opinnoista ei tule todistuksiin erillistä arviota, kuten valinnaisista aineista**
- Oppilas saa **arvosanan taide- ja taitoaineesta** kaikilla vuosiluokilla, joilla hän sitä opiskelee

Valinnaisten aineiden arviointi

- Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään **2 vvt:n oppimäärän, arvioidaan numeerisesti**
- Oppimäärältään **alle 2 vvt** käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan **sanallisesti**
- Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä **”hyväksytty”**
- Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen syventäväksi opinnoiksi, sen **suoritus voi korottaa** ko. oppiaineen arvosanaa
- Erotetaan toisistaan **oppiaineisiin liittyvät valinnaiset aineet ja muut valinnaiset aineet**

Todistukset

- Lukuvuositodistus
- Välitodistus
- Erotodistus
- Päätötodistus
- Erityisessä tutkinnossa suoritetuista opinnoista annettavat todistukset

Todistukset

- Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja **oppiaineittain arvio** siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana
- Sanallista arviota voidaan käyttää todistuksissa vuosiluokilla 1-7 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti
- Vuosiluokkien **8-9 todistuksissa käytetään numeroarviointia**
- Valinnaisten aineiden todistusmerkintöihin ei ole tullut muutoksia (2 vvt numeroin, alle 2 vvt hyväksyty-merkintä)
- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana ko. aineiden yhteistä oppimäärää
- Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvio merkitään todistukseen muodossa **uskonto/elämäkatsomustieto** erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistukseen.

Keskusteluteemat arvioinnista II

1. Minkälaisia arvioinnin menetelmiä, välineitä ja materiaaleja opettajan kannattaisi käyttää, jotta oppilas voisi osoittaa osaamisensa monipuolisesti?
2. Minkälaisia keinoja voisi käyttää oppimisprosessia ohjaavan palautteen antamiseksi ja saamiseksi?
3. Miten itse- ja vertaisarviointia voisi hyödyntää oppimisprosessin edistämiseen?
4. Miten oppimista ja työskentelyä olisi tarkoituksenmukaista dokumentoida arviointia varten?
5. Miten arvioinnin käytäntöjä (arviointikulttuuria) voisi yhtenäistää kouluissa?

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos!

